

KATEDRA BOHEMISTIKY

Posudek na bakalářskou diplomovou práci

Autor: František Šmehlík

Studijní obor: Česká filologie jednooborová

Název práce (česky/anglicky): Detektivní romány Michala Sýkory / Michal Sýkora's Crime Novels

Vedoucí / Oponent práce: doc. Mgr. Erik Gilk, Ph.D. / Mgr. Jakub Vaníček

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, schopnost formulovat cíl a závěry práce	A
Teoretická podkladová koncepce, metodologie, terminologie	E
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy	D
Interpretace a argumentace	E
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	C
Struktura práce, výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků, dodržení ortografické a gramatické normy	C
Bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	C
Výsledný průměr	D

Hodnocení písemné verze práce – návrh klasifikačního stupně:

František Šmehlík se ve své diplomové práci zaměřil na prozaickou produkci Michala Sýkory, známou nejen z románů, ale i z její televizní adaptace. Předmětem jeho analytických výkladů se zde staly všechny dosud vydané Sýkorovy romány, které se autor práce pokusil jednak situovat na pozadí vývoje žánru, jednak obhájit jako tzv. vysokou literaturu prostřednictvím rozboru tematického i jazykového plánu. K tomu mu slouží úvodní kapitola, v níž poukazuje k problematickému dělení uměleckých děl na základě popularity a exkluzivity a kde také tento problém předběžně řeší opozicí „vážené literatury, která využívá detektivní prvky“ a „samotnou detektivní prózou“. Po shrnutí výchozích tezí k žánrovému vymezení detektivního románu ovšem Šmehlík načrtává své vlastní stanovisko, jímž problém exkluzivity řeší a zároveň předběžně – aniž by dosud přistoupil k samotné analýze textu – detekuje Sýkorovo úsilí povýšit méněcenný žánr na hodnotnou literaturu (viz cit.: „Pro autorský rukopis Michala Sýkory je příznačná jeho snaha vymanit se z okovů triviální literatury a vytvořit autonomní fikční svět, neotřelý svou jazykovou stránkou, specifickým prostředím i bouráním žánrových klisé“, s. 8). Mám za to, že je zde problematika Sýkorova prozaického díla otevřena poněkud anachronickým sporem – a jako čtenář také očekávám, že v tomto duchu bude vedena i argumentace. Jak se ovšem ukazuje už v následujících kapitolách, autor diplomové práce ještě v rozsáhlé kapitole popíše některé jazykové prvky Sýkorova stylu, užití dialektických prvků vs. odborného stylu, z komparace s Vieweghovými Báječnými lety pod psa vyvodí důsažné závěry, jež příliš neodpovídají předběžným soudům z úvodu. Hned poté svou pozornost přesměruje k tematickému plánu a zejména k typologii protagonistů těchto próz, jež pro účely lepší

strukturace rozdělí na kladné a záporné. Původní, kriticky vytyčený záměr se tak téměř okamžitě ztrácí pod vrstvami deskripce sociálních a profesních statusů a líčení vybraných scén z jednotlivých románů. Autor diplomové práce zůstává bohužel zcela uzavřený v univerzu Sýkorova fikčního světa, a tak namísto pokusů o abstrakci vytčených problémů a jejich pojednání v intencích příslušné odborné literatury zůstáváme u srovnávání a poměrování jednotlivých postav. Tu a tam se v textu objeví snaha získat prostřednictvím interpretace odstup, Šmehlík je například schopen vcelku přesvědčivě odhalit hranici, za níž se detektivní román stává románem společenským, nicméně ve snaze udržet popisný charakter předkládané práce vyznívají tyto postřehy do prázdna anebo v lepším případě jako předpoklad nějakého budoucího pojednání vedeného na pozadí hlubší zkušenosti s odbornou literaturou. Námětů se nabízí celá řada, za všechny jmenujme například několikrát zmíněné deziluzivní závěry Sýkorových románů, vymykající se tradici žánrové detektivní prózy.

Jde-li o obsah práce, můžeme hovořit o snaze Františka Šmehlíka uniknout problematicky vytyčenému paradigmatu vysoké a nízké literatury k ryze neproblematické typologii postav a míst. Jde o pochopitelné řešení dosažené v mantinelech uspokojujivé práce s primárními texty. Totéž hodnocení ale naopak nepřísluší Šmehlíkovým stylistickým zdatnostem – zde je třeba říci, že autor velmi často používá nepřesné obraty, nejružnější klišé, a svou práci tak sráží o další stupeň níže. Bylo by jednoduché napsat, že „jazyk je aspekt, který čtenáře prozaických knih Michala Sýkory okamžitě upoutá“ (s. 10), „autor cítil potřebu použít honosný jazyk, aby text v jeho očích neztratil na serióznosti“ (ibid.), „spisovnou a intelektuální mluvou je obdařena většina postav“ (s. 14), kdyby právě takové formulace neprozrazovaly vágní práci s jazykem i významy slov. Výrazy jako například „paradox“ se zde téměř naprosto vyvazují ze svého smyslu, klišé je povýšeno na nonsens ve Šmehlíkově tvrzení „Edelweiss se stejně jako Termer kategoricky postaví proti Vitoušově minulosti coby příslušníka StB. Na rozdíl od Lukáše Termera ovšem nepatří k těm, kteří káží vodu a pijí víno. Mimo jiné je zde naznačeno, že nelze plošně někoho odsoudit a doživotně jej zařadit do určité společenské skupiny, neboť je nutno život posuzovat komplexněji“ (s. 29). Práci by jistě velmi prospělo, kdyby ji autor pozorně přečetl a podobná tvrzení upravil.

Jak jsem již napsal výše, navzdory všem dílčím neduhům práce Šmehlík vystihl některé konstituční prvky autorského stylu Michala Sýkory. Třebaže o své postřehy mohl opřít složitější interpretaci, než je ta, kterou v diplomové práci předkládá, schopnost posuzovat a formulovat závěry nelze autoru upřít.

Proto také předkládanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **D**.

Otázky k diskusi:

1. Lze v kontextu současné české prózy dohledat jiné autory či autorky, které se pohybují na hraně detektivního a společenského románu?
2. Který detektivní román nemůžeme řadit k „vážené literatuře“ a proč? (Prosím, ponechte stranou hledisko popularity.)

Datum a podpis oponenta práce: 19. 6. 2020